

Nieuws uit de Academische Werkplaats Migranten en Gezondheid (szorg). Met het oog op onderzoek (column van Walter Devillé), bespreking van boeken of onderzoeksrapporten en verslagen van bijeenkomsten. Meer informatie over de Academische Werkplaats: www.pharos.nl.

UIT DE ACADEMISCHE WERKPLAATS

HOE BRENGEN WE WETENSCHAP IN PRAKTIJK? PROEFSCHRIFTEN UIT DE KAST

■ 'Het verhaal gaat dat er eens een promovendus was die een briefje van honderd in het exemplaar van zijn proefschrift stak dat hij afleverde bij de universiteitsbibliotheek. Vijf jaar later vroeg hij zijn eigen proefschrift aan. En jawel: het biljet zat er nog in. Broodje aap of niet, helemaal ongeloofwaardig is de anekdote niet. Dissertaties zijn zelden bestsellers en scores ook niet hoog op de uitleenlijsten. Het waarschijnlijkste lot dat de meeste proefschriften ten deel valt, is levenslange opsluiting.*

Door wie en hoe vaak worden proefschriften gelezen? Komen de uitkomsten die relevant zijn voor de praktijk en het beleid terecht bij

professionals en beleidsmakers? Ieder jaar verschijnen er grote aantallen proefschriften, waarvan ook steeds meer op het terrein van etniciteit en gezondheid. Vaak gaat het om zeer waardevolle kennis die niet alleen voor onderzoekers relevant is, maar juist ook voor de praktijk en het beleid. Toch verspreidt die kennis zich niet vanzelf buiten het academische circuit. De wetenschappelijke Engelstalige artikelen waarop veel proefschriften gebaseerd zijn worden bijna uitsluitend door wetenschappers gelezen.

Pharos wil een bijdrage leveren aan het toegankelijk maken van deze kennis voor een breder publiek. De belangrijkste uitkomsten van onderzoek en de implicaties daarvan voor praktijk en beleid brengen we graag onder de aandacht bij professionals, beleidsmakers en andere geïnteresseerden.

Het middel dat we hiervoor gekozen hebben is: een jaarlijkse *proefschriftprijs* voor proefschriften op het terrein van culturele diversiteit en gezondheid. Via de netwerken van de Academische Werkplaats Migranten en Gezondheid (szorg) worden de proefschriften verzameld. Een jury vanuit de Werkplaats bepaalt welk proefschrift dat jaar van grote betekenis is voor de praktijk op het terrein van gezond-

heid, welzijn en zorggebruik van migranten. Van het uitverkoren proefschrift maakt Pharos een publieksvriendelijke en toegankelijke publicatie. Naast een samenvatting met de belangrijkste conclusies zal de promovendus worden geïnterviewd over de relevantie van de uitkomsten voor de praktijk. De publicatie wordt vervolgens verspreid onder de beroepsgroepen en beleidsmakers die op dat betreffende terrein werkzaam zijn.

Natuurlijk pretenderen we niet zicht te hebben op alle proefschriften in heel Nederland, maar we proberen wel zo veel mogelijk bij te houden wat er op ons vakgebied verschijnt. Bij deze roepen we eenieder op om proefschriften die in 2012 zijn verschenen of nog gaan verschijnen te melden bij Karen Hosper (k.hosper@pharos.nl). Het belangrijkste criterium is dat het onderzoek betreft op het gebied van etnische of culturele diversiteit en/of laaggeletterdheid in relatie tot gezondheid of zorg.

Karen Hosper, Maria van den Muijsenbergh
Coördinatoren Academische Werkplaats

* Leids universitair weekblad Mare, www.mareonline.nl/0506/16/commentaar.html

EEN BLIK OP ONDERZOEK

THERAPIETROUW BIJ CHRONISCH ZIEKE MIGRANTEN

■ Wanneer je een nieuw onderzoeksvorstel wilt schrijven, dan duik je eerst de literatuur in voor zover je die nog niet op een rijtje hebt. Je wilt het wiel niet opnieuw uitvinden en je wilt er zeker van zijn dat jouw onderzoek geen exacte herhaling is van een eerdere studie. Zo zijn we voor een onderzoeksvorstel op zoek gegaan naar wat er bekend is over therapietrouw bij chronisch zieke allochtone patiënten.

Tien procent van onze bevolking behoort tot het niveau laaggeletterd, en een derde daarvan zijn niet-westerse migranten. We weten dat hun gezondheidstoestand in het algemeen slechter is dan die van mensen met een hoger niveau van geletterdheid. We weten ook dat verschillende chronische ziekten bij laaggeletterden vaker voorkomen. Terwijl diabetes bij 3-4% van de algemene bevolking voorkomt, komt deze aandoening drie maal vaker voor bij laaggeletterden. Er is een associatie tussen de mate waarin iemand met medicatie kan omgaan en het niveau van geletterdheid en het niveau van gezondheidsvaardigheden. Er zijn een paar studies die aangeven dat therapietrouw bij laaggeletter-

den, en meer specifiek onder migranten, lager ligt dan bij andere groepen patiënten. Drempels voor therapietrouw zijn meestal wel bekend en er bestaan verschillende mogelijke interventies. Buiten de klassieke redenen voor therapieontrouw zoals lage motivatie, het niet begrijpen van meegeleverde informatie en vergeetachtigheid, kunnen er bij migrantenpatiënten nog andere factoren meespelen. Daarbij denken we aan misverstanden tussen zorgverlener en patiënt vanwege verschillen in verklaringen voor de klachten en de ziekte, en in opvattingen over de wijze waarop die dan behandeld zouden moeten worden. Ook de rol van de familie bij chronisch zieken mag niet onderschat worden. Er is internationaal sporadisch onderzoek gedaan naar hoe adviezen en voorlichting aangepast kunnen worden aan laaggeletterdheid en socioculturele context.* Maar onderzoek hoe deze interventies toegepast kunnen worden bij migranten is zeldzaam, ook in Nederland.** Er is dus werk aan de winkel, want ook hogere therapietrouw moet op termijn kostenbesparend kunnen werken!

Walter Devillé

Bijzonder hoogleraar Vluchtelingen en Gezondheid, Universiteit van Amsterdam/Pharos

* Sudore, R.L. & Schillinger, D. (2009). Interventions to improve care for patients with limited health literacy. *Journal of Clinical Outcomes Management*, 16(1): 20-29.

** Fransen, M.P., Stronks, K. & Essink-Bot, M.L. (2011). *Gezondheidsvaardigheden: Stand van zaken*. AMC, Universiteit van Amsterdam.